

Naturnationalpark Læsø Klitplantage
Bestyrelsen

Vendsyssel
Ref. VIBLS
Den 12. marts 2026

Referat - Møde i bestyrelsen torsdag d. 26. februar 2026 kl. 15.00 – 18.00

Mødet blev indledt kl. 14 med mulighed for besøg hos Naturstyrelsens vinterkvarter for galloway avlsbesætningen på Læsø på Blågranvej 3. Her fortalte Naturstyrelsens erfarne medarbejdere om arbejdet med dyrene, herunder tilvænning til nødvendig håndtering, inden dyrene sættes i storhegnet.

På vej til mødelokalet blev forsøgsprojekt på Forbindelsesvejen i klitplantagen med at efterlade forskellige mængder dødt ved af skovfyr i skovbunden efter fældning besigtiget.

Tema for mødet:

Overvågning af biodiversitet i Naturnationalpark Læsø Klitplantage

Mødested: Hotel Nygaard, Østerbyvejen 4, 9940 Læsø

Deltagere i bestyrelsesmødet

Finn Mikkelsen (formand)

Karin Skov

Randi Larsen

Jytte Andersen

Kate Bryrup

Thomas Elgaard Jensen

Karin Christensen

Jørgen Sønderkær

Sven Thyø

Karin Alsgård Jensen

Birgitte Nielsen

Troels Aagaard

Gitte Melchiorson

Lasse Grønberg Jensen

Læsø Ungdomsskole

Dansk Ride Forbund

Læsø Ældreråd

Dansk Ornitologisk Forening

Friluftsrådet, Brugerrådet, Naturstyrelsen Vendsyssel

Læsø Fodslaw

Læsø Strandjægere

Danmarks Jægerforbund

Sommerhusgrundejerforeninger

DGI

Skovtræning ved Skovhytten

Læsø Turist- og Erhvervsforening

Dansk Islandshesteforening

Sekretariat

Jesper Blom-Hansen
Vibeke Lei Stoustrup

Skovrider
Projektleder

Fagpersoner fra Naturstyrelsen:

Marianne Bergin
Bjarke Huus Jensen
Søren Møller Pedersen

Biolog
Biolog
Skovfoged med ansvar for dyrehold

Afbud/fraværende

Henning Johansen
Ole Lind
Maja Lunnemann
Jens Morten Hansen
Flemming Winther Olsen
Anne Marie Toftelund Ladefoged

Læsø Lodsejerforening
Dansk Orienteringsforbund
BUPL Nordjylland
Læsø Kommune
Danmarks Naturfredningsforening
Læsø Biavlerforening

Referat

1. Velkomst

Formand for bestyrelsen Finn Mikkelsen byder velkommen til mødet.

Referat

Formanden bød velkommen til mødet.

2. Overvågning af biodiversitet mm. i Naturnationalpark Læsø Klitplantage

Det fremgår af projektbeskrivelse og forvaltningsplan for Naturnationalpark Læsø Klitplantage, at udviklingen i natur, friluftsliv og turisme, fredet eller beskyttet kulturarv samt dyrevelfærdsmæssige forhold i Naturnationalpark Læsø Klitplantage løbende vil blive overvåget og vurderet. Hvert 4. - 6. år vil der blive udarbejdet en redegørelse for udviklingen i naturnationalparken, der vil være baseret på bl.a. oplysninger hidrørende fra den løbende overvågning. Dette fremgår af lovbemærkningerne til lovforslag om etablering af naturnationalparker. Redegørelserne vil blive drøftet med bestyrelsen inden de sendes til miljøministeren.

Den løbende overvågning samt den 4-6-årige redegørelse vil også indgå i vurderingen af resultaterne af gennemførte tiltag samt behovet for evt. tilpasninger af forvaltningen i den enkelte naturnationalpark.

I forhold til udvikling i naturen skal overvågningsprogrammet kunne dokumentere udviklingen i de biodiversitetsmæssige og strukturelle forhold i naturnationalparken, samt følge op på effekterne af de forvaltningsmæssige ændringer og tiltag, der gennemføres i forbindelse med etablering af naturnationalparkerne. Der kan desuden være behov for at iværksætte overvågning af særligt sårbare eller truede arter, der ikke er omfattet af anden artsovervågning.

For hver enkelt naturnationalpark vil der ske en grundlæggende basisregistrering af vegetationen (arter og struktur) samt tages højde for hvilke arter, der kan være særligt relevante at overvåge. Baselineregistreringen vil danne udgangspunktet for den løbende overvågning, hvor det f.eks. kan følges, hvordan biodiversitets- og strukturindholdet udvikler sig på et areal, hvor der er blevet ryddet nåletræer, eller hvordan strukturen ændrer sig i overgangen mellem skov og lysåbne områder. Parametre, der indgår i overvågningen, er f.eks. vegetationsstrukturer, græsningsindikatorer og registreringer af bl.a. plantearter i permanente prøvefelter.

Naturens udvikling og tilstand forventes også at blive fulgt via det eksisterende nationale overvågningsprogram for de habitatnaturtyper og arter i Naturnationalpark Læsø Klitplantage, der indgår i NOVANA-programmet. I programmet overvåges habitatnaturtyperne repræsentativt hvert 6. år. Læsø Klitplantage indgår desuden i Naturstyrelsens egen baselinekortlægning af biodiversiteten i urørt skov, som er igangsat i 2021.

Formålet med temadrøftelsen på dagens møde er dels at orientere bestyrelsen konkret om det planlagte overvågningsprogram for biodiversitet, dels at bestyrelsen kan drøfte ønsker og forslag til overvågning af særlige arter eller forhold i naturnationalparken samt involvering af borgerne i dette arbejde.

Program for temadrøftelsen:

- Introduktion til det planlagte program for overvågning af biodiversitet, v. biolog Marianne Bergin, Naturstyrelsens Hovedkontor herunder:
Citizen Science / borgerinddragelse i overvågningen – hvad er det, rammesætning
- Orientering om baselinekortlægning af urørt skov i Læsø Klitplantage samt arter i naturnationalparkens område, som det kunne være særligt interessant at overvåge, v. biolog Bjarke Huus Jensen, Naturstyrelsen Vendsyssel
- Drøftelser ved bordene:
 - o Hvad vil bestyrelsen særligt gerne overvåge i naturnationalparken på Læsø i forhold til natur og biodiversitet
 - o Inddragelse af borgerne i overvågning på Læsø: hvordan og hvem
 - o Spørgsmål til oplæggene og den planlagte overvågning i øvrigt
- Opsamling

Referat

Marianne Bergin fortalte om det omfattende program for overvågning af udvikling i biodiversitet i naturnationalparker. Mariannes oplæg fra mødet er vedhæftet. Basisregistrering gennemføres over sommeren 2026.

Bjarke Huus Jensen gennemgik øvrig overvågning af biodiversitet i Læsø Klitplantage, herunder 'Urørt skov baseline', NOVANA overvågning af habitatnatur, §3 registrering og artsovervågning. Bjarkes oplæg fra mødet er vedhæftet. Der er ikke aktuelt planlagt opfølgning på baseline-registrering for urørt skov.

Der var spørgsmål til, om evt. registrering af sjældne arter vil kunne begrænse borgerne adgang til arealerne. Naturstyrelsen har i udgangspunktet ikke lovhjemmel til at forbyde den frie fladefærd på Naturstyrelsens arealer. Såfremt der er sårbare arter som f.eks. meget forstyrrelsesfølsomme ynglende rovfugle kan en afspærret zone i yngletiden være nødvendig. Der kan også være tale om, at omlægge stier eller anviser alternative ruter ved f.eks. orienteringsløb, hvis særligt sårbare arter ellers vil blive ødelagt eller forstyrret.

Bestyrelsen drøftede kort evt. supplerende registreringer, som vil kunne supplere den foreslåede overvågning af biodiversitet. Følgende forslag blev stillet:

- Registrering af fugle (fugle er ikke med i overvågningsprogram)
- Vildttællinger i samarbejde med lokale jagtforeninger
- Registrering af laver (der bestemmes ikke til artsniveau i overvågningsprogram)
- Tip en 10'er i samarbejde med f.eks. Visit Læsø
- Registreringsskemaer f.eks. 'Dette kan du finde i NNP' i samarbejde med f.eks. Visit Læsø og Læsøfærgen
- Månedens art

Marianne Bergin og Bjarke Huus Jensen orienterede begge om, at der allerede findes en række projekter med fokus på registrering af arter, som i forskelligt omfang involverer borgere og eksperter. Disse projekter er typisk åbne for deltagelse og har bl.a. den fordel, at data automatisk indsamles i de databaser, som opgørelser af artsregistreringer i Danmark generelt tager afsæt i. Der findes desuden en række apps, som alle borgere kan foretage artsregistrering i, og som på samme måde bidrager til databaserne. Oversigt over projekter og apps fremgår af oplæg.

På kommende møde fortsætter bestyrelsen drøftelserne af, hvilke arter bestyrelsen særligt gerne ser overvåget i naturnationalparken på Læsø, hvordan de organisationer, som bestyrelsens medlemmer repræsenterer evt. kan bidrage til overvågning samt hvordan borgere på Læsø kan involveres.

3. Trafiksikkerhedsanalyse trin 1-2

Det er en forudsætning for at opnå etableringstilladelse til naturnationalparker, at der er gennemført en trafiksikkerhedsrevision på niveau 3. Revisionen gennemføres ved fysisk besigtigelse og ud fra et færdigt detailprojekt. Som forberedelse til detailprojektet gennemføres en trafikrevision på niveau 1-2 ud fra projektbeskrivelse og med besigtigelse ud fra google street view.

Naturstyrelsen Vendsyssel har modtaget den foreløbige tilbagemelding på trafiksikkerhedsrevision niveau 1-2 for Naturnationalpark Læsø Klitplantage. Trafikrevisor ser ingen betydende udfordringer for det videre arbejde med projektet. Der er en række opmærksomhedspunkter ift. detailprojekteringen herunder bl.a.:

- Ved færste skal sikres låge eller andet til cyklende og gående (dette er allerede planlagt)
- Færste skal varsles og hastigheden reduceres ved skiltning
- Der bør ved alle kørende adgange skiltes med "Naturnationalpark" og "Fritgående dyr"
- Den tilladte hastighed i området fremadrettet skal overvejes i dialog med vejmyndigheden og politiet
- Opmærksomhed på oversigtsforhold og varsling ved vejkryds, herunder tydelig markering af vigepligt – vurderes ved trin 3

- Ved trin 3 / besigtigelse vurderes også bl.a. adgangsforhold til og fra sidearealer (p-pladser, rastepladser mv.)
- Der skal sikres fornøden p-areal, også i højsæson
- Opmærksomhed på stiers passage af vej, særligt cykelsti eller ridesti
- Opmærksomhed på beplantning ud til asfalteret kørebane af hensyn til oversigtsforhold

Der kan orienteres nærmere på mødet.

Referat

Vibeke Stoustrup supplerede kort den skriftlige orientering. Der er i udgangspunktet ikke de store udfordringer ift. trafiksikkerhed i den kommende naturnationalpark. Konkrete udfordringer vil blive afdækket i forbindelse med besigtigelse med trafikrevisor ved trafiksikkerhedsrevision niveau 3.

Bestyrelsen påpegede, at man ud fra trafikrevisors foreløbige opmærksomhedspunkter kan blive bekymret for, at der vil komme et stort antal trafikskilte i området. Denne bekymring vil blive taget med i det videre arbejde.

4. Skovningsprojekt i Læsø Klitplantage

Naturstyrelsen har i januar / februar i år gennemført et skovningsprojekt i Læsø Klitplantage i skovfyr og andre nåletræer som en del af almindelig drift. Samtidig er gennemført et forsøgsprojekt på Forbindelsesvejen i klitplantagen med at efterlade forskellige mængder af dødt ved fra skovfyr i skovbunden efter fældning.

Der gives en kort status på projektet.

Referat

Jesper Blom-Hansen orienterede kort om projektet. I forbindelse med næste møde vil bestyrelsen blive inviteret til en besigtigelse i plantagen for at få indtryk af effekterne af skovningsprojektet på arealerne.

Problematik om skovningsaktiviteter i fuglenes yngletid i perioden 15. april til 15. juli blev bragt op. Emnet har tidligere været drøftet i bestyrelsen. Der er afsagt ny EU-dom i september 2025 om skovningsaktiviteter i fuglenes yngletid. Dommen og dens betydning for skovningspraksis på Naturstyrelsens arealer er aktuelt under afklaring.

5. Erfaringsopbygning med heste for Naturstyrelsens medarbejdere på Læsø

Naturstyrelsen Vendsyssel vil gerne etablere mulighed for, at medarbejdere på Læsø kan få erfaring med heste i helårsgræsning på egne arealer. Derfor undersøges muligheden for at indkøbe en lille flok exmoor ponyer på 4-6 dyr (hopper og vallakker), som kan gå i eksisterende hegn i klitplantagen. Der orienteres nærmere på mødet. Skovfoged Søren Møller Pedersen, som er ansvarlig for dyrehold i Naturstyrelsen Vendsyssel, deltager under punktet.

Referat

En enig bestyrelse bakker op om Naturstyrelsens ønske om at få lille flok exmoor ponyer i eksisterende hegn i Klitplantagen med henblik på erfaringsopbygning hos medarbejderne på Læsø.

Søren Møller Pedersen tilbød, at der kan etableres en midlertidig riderute i et kommende hegn med heste, hvis der er ønske herom fra rytternes repræsentanter i bestyrelsen.

6. Siden sidst - orientering

Der blev udskrevet valg til Folketinget samme dag, som bestyrelsesmødet blev afholdt. Jesper Blom-Hansen orienterede om, at flere aktiviteter relateret til den kommende naturnationalpark for en periode derfor vil være aflyst. Det gælder f.eks. bestyrelsesmøder, Åbent Kontor, offentlige vandringer mv. Dette gælder, indtil der er vedtaget et regeringsgrundlag og nedsat en ny regering.

Næste bestyrelsesmøde er planlagt til d. 12. maj 2026. Mødet fastholdes om muligt ift. ovenstående. Alternativt findes ny dato. Emner for mødet vil bl.a. være evaluering af bestyrelsens arbejde i 2025 og succeskriterier for 2026, formidlingsplan 2026 samt opsamling på drøftelser om supplerende overvågning af biodiversitet i forlængelse af dagens drøftelse.

7. Eventuelt

Referat

Økonomi blev efterspurgt som punkt til kommende møde.